

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS-BEHANDLER	MØTE-DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	RA	17.02.22	03/22

Behandling av saken:

Saksnr.: 03/22
Utvalg: Kontrollutvalget
Kommunestyret

Møtedato:
17.02.22

Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i Abakus AS

Saksdokumenter:

- Rapport eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i Abakus AS, datert 31.01.22.
Vedlagt i eget vedlegg.

Saksfremlegg

Kontrollutvalget i Folldal tok initiativ til et fellesprosjekt for eierkommunene for en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i Abakus AS. Åtte kommuner sluttet seg helt eller delvis til prosjektet:

Kommune	Forvaltningsrevisjon	Eierskapskontroll
Folldal	X	X
Folldal	X	X
Os	X	X
Røros	X	
Tolga	X	X
Frøya	X	X
Tynset	X	
Rendalen	X	X

Prosjektplanen ble vedtatt i sak 15/2021 den 16. juni 2021. Når det gjelder timefordelingen for forvaltningsrevisjon for deltagende kommuner, var dette stipulert til 400 timer. Oppdragsansvarlig revisor mener rammen er tilstrekkelig, og sekretariatene legger til grunn at endelig timetall fordeles likt siden timetallet blir såpass lavt.

Revisors endelige rapport forelå den 31. januar, og er gjennomført i henhold til prosjektplanen. Det er utarbeidet en samlet rapport hvor eierskapskontrollen er omtalt i kapittel 3. En foreløpig rapport for forvaltningsrevisjonen har vært på høring hos selskapet, mens en høringsrapport for eierskapskontrollen i Folldal ble sendt på høring både til Abakus og kommunen.

Abakus har bare gitt tilbakemelding på forvaltningsrevisjonen, og kommunen ved ordfører har gitt tilbakemelding på eierskapskontrollen. Høringssvarene er vedlagt rapporten, og omtalt i kapittel 7.

Eierskapskontroll

Formålet med eierskapskontrollen var å undersøke om kommunen utøver eierskapet i Abakus i tråd med kommunestyrets vedtak, aksjeloven og etablerte normer for god eierstyring.

MØTEBOK

Metoden som er brukt er dokumentgjennomgang og intervju med ordfører som kommunens eierrepresentant. Dokumentgjennomgangen har bestått av en gjennomgang av kommunens eierskapsmelding, undersøkelse om det er særskilte vedtak knyttet til eierskapet i Abakus AS samt innhenting av vedtekter, aksjonæravtale og protokoller fra generalforsamlinger i Abakus.

Revisor konkluderer med at Folldal kommune i hovedsak lever opp til de viktigste krav og forventninger som er knyttet til eierskap i et aksjeselskap, og at rollefordeling mellom kommunens administrasjon, selskapets styre og daglige leder i selskapets virksomhet er i tråd med normene for god eierstyring.

Kommunens Eiermelding skulle ifølge kommunestyrets vedtak vært revidert i 2020, men har blitt nedprioritert som følge av pandemien. Det er ikke gitt en anbefaling at det må prioriteres. På noen områder er det potensial for noen forbedringer av eierstyringen, både generelt og for Abakus.

Revisor anbefaler Folldal kommune å:

- a. beskrive kommunens formål med eierskapet i Abakus i Eiermeldingen
- b. avklare i Eiermeldingen hvor lang ordførerens myndighet som eierrepresentant strekker seg og hvordan kommunikasjonen med kommunestyret skal foregå.
- c. sørge for at Eiermeldingens grunnleggende prinsipper for alt kommunalt eierskap blir formidlet til Abakus.
- d. vurdere årlige rapporteringsrutiner til kommunestyret om virksomheten og tilstanden til Abakus og øvrige selskaper.

Ordfører har i høringstillatelsen gitt tilbakemelding om at rullering av Eiermeldingen vil prioriteres, og at revisors anbefalinger vil innarbeides.

For ytterligere opplysninger om eierskapskontrollen så henvises det til kapittel tre.

Forvaltningsrevisjon

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å finne ut om kommunene er fornøyde med tjenestene, om selskapsforvaltningen er underlagt betryggende kontroll, og om samhandlingen med kommunene fungerer tilfredsstillende.

Revisor vurderer ikke om innkjøpsfunksjonene er hensiktsmessig organisert eller om nytten med innkjøpssamarbeidet forsvarer kostnadene. Det er heller ikke vurdert om dekningsområdet og deltakeromfanget i Abakus er hensiktsmessig for å oppnå besparelser eller andre gevinster for kommunene. I kapittel 1.4 er det omtalt en undersøkelse om innkjøpssamarbeidet i kommunesektoren som er gjennomført for nærings- og fiskeridepartementet. Sekretariatet ser at den omtalte undersøkelsen kan supplere noe informasjon om organisering av innkjøpssamarbeid dersom det er av interesse.

Rapporten bygger på informasjon innhentet gjennom spørreundersøkelse, dokumentgjennomgang og intervjuer.

Nedenfor følger de tre valgte problemstillingene hvor en sammenfatning av revisors konklusjoner er omtalt under hver enkelt problemstilling.

1. Hvor fornøyde er deltakerkommunene med tjenestene fra Abakus?

Kundetilfredsheten er belyst gjennom en spørreundersøkelse, og svarene ga gjennomgående positive tilbakemeldinger om jobben som Abakus utfører, og om hvordan samhandlingen med selskapet fungerer. I en av påstandene var det mer kritiske

MØTEBOK

tilbakemeldinger knyttet til mangler i avtaleoversiktene. I tillegg var kundene noe splittet i vurderingen av om Abakus hadde tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene sine.

2. Har Abakus den nødvendige kompetanse, kapasitet og system til å ivareta sin oppgave for deltakerkommunene?

Revisor konkluderer med at Abakus har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta oppgavene, og at internkontrollsystemene i hovedsak er tilfredsstillende.

Revisor gjør oppmerksom på at styret har ansvar for å påse at systemene for internkontroll på innkjøpsområdet blir overholdt, og at selskapets risikoforhold blir systematisk gjennomgått og dokumentert. Etter revisors mening har ikke disse to styreoppgavene blitt tilstrekkelig ivaretatt.

3. Er rolle- og ansvarsfordelingen mellom Abakus og kommunene tydelig avklart?

Sett ut fra både kundenes og selskapets perspektiv mener revisor at rolle- og ansvarsforholdene i anskaffelsesarbeidet er tilstrekkelig avklart. Det bemerkes at det er mangler ved avtaledokumentene, og at det synes å være svakheter ved de hjelpemidlene Abakus så langt har tilbudt kommunene.

Revisor finner det kritikkverdig at selskapet ikke har påsett at tjenesteavtale mellom Folldal kommune og Abakus ikke har vært på plass. Det er utformet avtaleutkast som tjenesteytingen er praktisert i tråd med, men det foreligger ikke formelle avtaledokumenter.

Kommunene har ansvaret for at de opptrer lojalt overfor de ramme- og tjenesteavtalene de er tilsluttet, at avrop på rammeavtaler gjøres på foreskrevne måter, og at det utøves kontroll med at leverandørene overholder kontraktsvilkårene. Enkle og smidige systemløsninger er en forutsetning for at kommunene skal kunne ivareta dette ansvaret. Revisor har funnet indikasjoner på at systemene ikke har fungert optimalt, og ser positivt på at Abakus arbeider med å tilrettelegge for e-handelsløsninger for kommunene.

Revisors anbefalinger til Abakus AS på bakgrunn av forvaltningsrevisjonen er at selskapet bør sørge for at:

- selskapets styre utøver kontroll med at rutinene på innkjøpsområdet overholdes.
- styret gjennomgår selskapets risikoeksponering systematisk og regelmessig.
- avtaler om tjenesteytingen til kommunene blir formalisert.

Konklusjon:

Sekretariatet mener eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonsrapporten svarer ut de valgte problemstillingene. Av høringsuttalelsene fremgår det at kommunen og ledelsen i Abakus AS er positive til at anbefalingene følges opp.

Eierskapsmeldingen vil prioriteres for rullering fra kommunen, og det er gitt konkrete anbefalinger som er knyttet til eierskapet i Abakus AS. Siden det gjennomføres relativt få eierskapskontroller, kan det være relevant å vurdere om noen av anbefalingene har overføringsverdi til andre eierskap når eierskapsmeldingen skal rulleres. Den vurderingen får det være er opp til kommunestyret å mene noe om, siden kontrollutvalget kun skal følge opp vedtatte anbefalinger.

Når det gjelder anbefalingene som er gitt til Abakus gjennom forvaltningsrevisjonen, så mener sekretariatet at det er kommunens eierrepresentant som utpekes til å følge opp de anbefalinger som vedtas.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering og sende den til kommunestyret for behandling.

MØTEBOK

Sekretariatets forslag til innstilling:

Kontrollutvalget tar rapport om eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i Abakus AS til orientering, og legger frem følgende innstilling for kommunestyret:

1. Kommunestyret tar rapporten om eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i Abakus AS til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - a. beskrive kommunens formål med eierskapet i Abakus i Eiermeldingen.
 - b. avklare i Eiermeldingen hvor lang ordførerens myndighet som Eierrepresentant strekker seg og hvordan kommunikasjonen med kommunestyret skal foregå.
 - c. sørge for at Eiermeldingens grunnleggende prinsipper for alt kommunalt eierskap blir formidlet til Abakus.
 - d. vurdere årlige rapporteringsrutiner til kommunestyret om virksomheten og tilstanden til Abakus og øvrige selskaper.
3. Kommunestyret ber ordfører som kommunens Eierrepresentant i generalforsamling om følge opp anbefalingene til Abakus AS om at:
 - a. selskapets styre utøver kontroll med at rutinene på innkjøpsområdet overholdes.
 - b. styret gjennomgår selskapets risikoeksponering systematisk og regelmessig.
 - c. avtaler om tjenesteytingen til kommunene blir formalisert.

Kontrollutvalget ber kommunedirektør om å orientere om oppfølgingen av punkt 2 og ordfører om oppfølgingen av punkt 3 innen utgangen av desember 2022.

Behandling:

Kontrollutvalgets innstilling:

Kommunestyrets vedtak: